

prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Robert Gałązkowski

Kierownik

Zakładu Ratownictwa Medycznego

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr. Piotra Robakowskiego

pt. „Utrzymanie ciągłości realizacji świadczeń medycznych w sytuacjach kryzysowych
na przykładzie działania Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego”

na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych

i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauk o zdrowiu

napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. med. Andrzeja Basińskiego

oraz promotora pomocniczego dr. n. o zdr. Daniela Ślęzaka

Oceny rozprawy dokonano na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – przepisy wprowadzające ustawę Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (D. U. z 2018 r. poz. 1669) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789). Recenzja została przygotowana na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego - Uchwała_RNoZ_Nr_27_D_2022_2023.

Polityka Bezpieczeństwa Państwa bezpośrednio oddziałuje na kształtowanie zasad ochrony jednostek wchodzących w skład systemu ochrony zdrowia. Zmiany, które zaszły na przestrzeni ostatnich lat w sektorze usług medycznych nie zwalniają podmiotów medycznych z obowiązku kształtowania polityki bezpieczeństwa. Współczesne strategie kształtujące system bezpieczeństwa korelują z kulturą organizacyjną podmiotów realizujących ważne cele społeczne, w tym cele medyczne. Szpital zagrożony jest wystąpieniem wielu sytuacji kryzysowych o różnej etiologii, determinowanych czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Sytuacje te wpływają na funkcjonowanie określonej społeczności, gdyż dotyczą m.in. katastrof, wypadków masowych, zagrożeń terrorystycznych, klęsk żywiołowych czy działań wojennych oraz problemów natury ekonomicznej i prawnej. Na kształtowanie systemu bezpieczeństwa w placówkach medycznych oddziałuje się poprzez odpowiednie mechanizmy realizowane przez centralne organy administracji państwowej, jednak

trudne do zdefiniowania staje się określenie, w jaki sposób bezpieczeństwo placówek medycznych może oddziaływać na całokształt systemu bezpieczeństwa państwa, w tym utrzymanie ciągłości świadczeń medycznych w sytuacjach kryzysu.

Przesłana mi do recenzji rozprawa doktorska pod tytułem: „Utrzymanie ciągłości realizacji świadczeń medycznych w sytuacjach kryzysowych na przykładzie działania Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego” została przygotowana na Wydziale Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, liczy 117 stron, 3 załączniki (31 stron), 9 tabel, 9 rysunków. Praca ma klasyczny układ, składa się z pięciu głównych rozdziałów, zawiera wstęp i streszczenie, spisy tabel, rysunków, załączników w formie procedur i bibliografię. Kolejne rozdziały obejmują aspekty teoretyczne opisujące zagadnienie, wyraźnie sformułowany cel, hipotezy i metodę badań, wyniki i analizy, dyskusję i wnioski. Piśmiennictwo stanowi 125 pozycji. Praca została wydana starannie i napisana poprawnie.

We wstępie autor w interesujący sposób opisuje rolę polityki bezpieczeństwa i multidyscyplinarne podejście do problemu. W rozdziale pierwszym opisuje szczegółowo zarówno nauki o zdrowiu i politykę bezpieczeństwa jak i uwarunkowania prawno-ustrojowe polityki zdrowotnej w Polsce. Jasne przedstawienie pojęcia bezpieczeństwa zdrowotnego w powiązaniu z siecią szpitali publicznych bardzo dokładnie pokazuje tło dla zarządzania kryzysowego i czynników warunkujących, skupiając się zarówno na podmiocie medycznym w systemie zarządzania kryzysowego, jak i roli procedur zarządzania ciągłością działania i zabezpieczeniem logistycznym w sytuacji kryzysowej.

Kolejny rozdział mgr Piotr Robakowski poświęca uzasadnieniu podjęcia tematu, który sformułowany jest w jednoznaczny sposób, charakteryzując się przejrzystością celu głównego i celów szczegółowych oraz hipotez badawczych. Głównym celem pracy jest opracowanie procedur w zakresie wystąpienia możliwych sytuacji kryzysowych, a cele szczegółowe wspierają to działanie w zakresie m.in. analizy aktualnych zagrożeń i opracowanie wzorca obliczania skuteczności wdrażanych i realizowanych procedur w związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowej. Hipoteza główna stanowiąca założenie, że jednym z zagrożeń jest niewłaściwe przygotowanie na sytuacje kryzysowe wraz z hipotezami szczegółowymi poprawnie wspiera cel analiz. Rozdział obejmujący schematy i metodykę (podejście jakościowe zgodne z przytoczoną metodyką) badań charakteryzuje trafność wyborów i wysoka ocena merytoryczna.

W rozdziale trzecim, „Wyniki”, doktorant szczegółowo opisał sposób, zakres i metody analizy dokumentacji oraz ćwiczenia, jakie odbyły się na oddziale ratunkowym porównując dwa lata ćwiczeń przed i po wprowadzeniu procedur. Każda z 8 faz ćwiczeń została szczegółowo opisana, wdrożona, a potem oceniona. Przedstawiono czasowe harmonogramy przebiegu ćwiczeń. Zaproponowano ciekawy wzór średniego czasu gotowości (MET - medium extreme time), porównano wyniki działań. Przeanalizowano procedury w odniesieniu do wypełniania założeń celów strategicznych w zakresie bezpieczeństwa państwa, oceniając ich realizację w procedurze, po czym zaproponowano wzorce procedur. Istotne różnice zauważono na

poziomie procedur wykonawczych w przypadku wystąpienia zdarzenia mnogiego lub masowego. Zwrócono uwagę na element rozpowszechniania znaczenia ciągłości działania w organizacji poprzez uświadamianie zagrożeń oraz związków pomiędzy realizacją wewnętrznych procedur a ich rolą w całościowym systemie zarządzania kryzysowego. W efekcie badań zrealizowano podstawowy cel, jakim było opracowanie wzorca procedury Zarządzania Ciągłością Działania, której zapisy odzwierciedlałyby założenia polityki bezpieczeństwa państwa w korelacji z założeniami Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego oraz interesem organizacji. Wykazano korelację pomiędzy bezpieczeństwem szpitala oraz możliwością kontynuowania działalności w związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowej. Jednocześnie wskazano, że pomimo wielu zagrożeń zewnętrznych sytuacje kryzysowe mogą być efektem naturalnych procesów, takich jak dynamiczne zwiększenie liczby pacjentów w Klinicznym Oddziale Ratunkowym. Na podstawie przeprowadzonych ćwiczeń i testowania przyjętych rozwiązań proceduralnych określono pewne wartości graniczne dla określenia stanu sytuacji kryzysowej.

Otrzymane wyniki analiz dają podstawy do formułowania przedstawianych wniosków. Wnioski są oryginalne i potrzebne w organizacji i funkcjonowaniu jednostek medycznych dla utrzymania ciągłości działania w sytuacjach kryzysów. Zaproponowany wzór jest ciekawy i może służyć do wyliczenia średniego czasu gotowości, a osiągnięte czasy po wprowadzeniu procedury są dużo niższe.

Dyskusja prowadzona jest w sposób rzetelny i zgodny z zasadami jej prowadzenia. Doktorant prowadził dyskusję o oparciu o literaturę i wyniki badań własnych. Wymienił stosowane schematy i procedury, odniósł się do wyników innych badaczy w tym zakresie. Po zakończeniu dyskusji mgr Piotr Robakowski w dziale piątym zaproponował wnioski. Wnioski są jasne i przejrzyste opisane. Na szczególną uwagę recenzenta zasługują zalecenia, które stanowią niezwykle ważne wskazówki dla innych podmiotów medycznych. Postawiona hipoteza główna została potwierdzona. Wnioski są zgodne z celami niniejszej dysertacji. Streszczenie jest zwięzłe i jasne.

Układ pracy jest prawidłowy, kolejność rozdziałów pracy jest właściwa, cele i hipotezy prawidłowe, temat został omówiony wyczerpująco. Formalnie praca nie budzi zastrzeżeń, zawiera czytelną stronę tytułową, spis treści, rycin i tabel w standardowym układzie. Napisana jest językiem zwięzłym, jasnym i czytelnym. Stanowi też dobry materiał do przygotowania publikacji w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym.

Z obowiązku recenzenta muszę zwrócić uwagę na kilka błędów. Wydaje się, że rysunek 8 jest błędnie podpisany co do lat (zamiennie). Poza powyższym formy graficzne są czytelne i jasno opisane. Bibliografia zawiera 125 pozycji, opisanych zgodnie ze sztuką, jednak w niektórych z nich nie pojawiają się znaki interpunkcyjne na końcu wiersza (np. poz. 3, 10, 32). Podobny problem można zaobserwować w spisie tabel. Pragnę zaznaczyć, że powyższe uwagi, głównie o charakterze redakcyjnym, nie umniejszają wartości merytorycznej pracy.

Wniosek końcowy

W podsumowaniu pragnę podkreślić, że oceniam pracę doktorską Pana Magistra Piotra Robakowskiego pozytywnie. Ma ona duży walor poznawczy i innowacyjne podejście do problemu bezpieczeństwa w dobie zagrożeń w opiece medycznej, stanowiąc wkład w rozwój dziedziny nauk o zdrowiu oraz spełnia wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora. Praca zasługuje na uznanie i wnosi szereg elementów praktycznych.

Interdyscyplinarność, na jaką w ostatnim czasie stawia się w nauce, również jest tu atutem, gdyż autor odnosząc się do opieki zdrowotnej, zdrowia publicznego i nauk politycznych znajduje optymalne rozwiązania w badanym obszarze. Dorobek naukowy autora nie został przedstawiony do oceny, jednak obecna dostępność informacji pozwoliła go poznać i wynosi on ponad 547 MEiN i 8,71 IF.

Mam zaszczyt wystąpić do Wysokiej Rady Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z wnioskiem o dopuszczenie Pana Magistra Piotra Robakowskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Robert Gałzowski

